

Sopimustekstin käännös 30.03.2015 (epävirallinen)

Council of Europe Treaty Series - No. 199

Euroopan neuvoston
puiteyleissopimus kulttuuriperinnön
yhteiskunnallisesta merkityksestä

Faro, 27.10.2005

Johdanto

Euroopan neuvoston jäsenvaltiot, jotka ovat allekirjoittaneet tämän yleissopimuksen, ja jotka

ottavat huomioon, että yksi Euroopan neuvoston tavoitteista on lisätä yhtenäisyyttä neuvoston jäsenten välillä, jotta voitaisiin varjella ja vaalia niitä ihanteita ja periaatteita, jotka perustuvat ihmisoikeuksien, demokratian ja oikeusvaltioperiaatteen kunnioittamiselle ja jotka ovat valtioiden yhteistä perintöä;

katsovat, että on tarpeen asettaa ihmiset ja inhimilliset arvot keskeiseksi osaksi laajentunutta ja monialaista kulttuuriperinnön käsitettä;

korostavat viisaasti hyödynnetyn kulttuuriperinnön arvoa ja sen tarjoamia mahdollisuuksia kestävän kehityksen ja elämänlaadun voimavarana jatkuvasti kehittyvässä yhteiskunnassa;

tunnustavat, että jokaisella ihmisellä on oikeus, muiden oikeuksien ja vapauksien kunnioittamista unohtamatta, yhteyteen valitsemansa kulttuuriperinnön kanssa. Tämä on osa oikeutta osallistua vapaasti kulttuurielämään, joka sisältyy Yhdistyneiden kansakuntien antamaan ihmisoikeuksien yleismaailmalliseen julistukseen (1948) ja jonka yleissopimus taloudellisista, sosiaalisista, ja sivistyksellisistä oikeuksista (1966) takaa;

ovat vakuuttuneita tarpeesta saada jokainen yhteiskunnan jäsen osallistumaan kulttuuriperinnön määrittelyyn ja ylläpitoon;

ovat vakuuttuneita sellaisen kulttuuriperintöä koskevan politiikan ja sellaisten koulutuksellisten aloitteiden järkevyydestä, jotka kohtelevat kaikkea kulttuuriperintöä tasapuolisesti ja edistävät näin kulttuurien ja uskontojen välistä vuoropuhelua;

huomioivat eräät Euroopan neuvoston asiakirjat, joita ovat erityisesti Euroopan kulttuuriyleissopimus (1954), eurooppalainen yleissopimus rakennusperinnön suojelusta (1985), eurooppalainen yleissopimus arkeologisen perinnön suojelusta (1992, tarkistettu) ja Euroopan maisemayleissopimus (2000);

ovat vakuuttuneita siitä, että näiden periaatteiden toimivan täytäntöönpanon kannalta on tärkeää luoda yleiseurooppalaiset yhteistyöpuitteet;

ovat sopineet seuraavaa:

I osa – Tavoitteet, määritelmät ja periaatteet

1 artikla – Yleissopimuksen tavoitteet

Tämän yleissopimuksen osapuolet sopivat

- a tunnustavansa, että kulttuuriperintöön liittyvät oikeudet sisältyvät olennaisesti ihmisoikeuksien yleismaailmallisen julistuksen määrittelemään oikeuteen osallistua kulttuurielämään;
- b tunnustavansa yksilön ja yhteisön vastuun kulttuuriperinnöstä;
- c korostavansa, että kulttuuriperinnön säilyttämisen ja sen kestävän käytön päämäärinä ovat inhimillinen kehitys ja elämän laatu;
- d ryhtyvänsä tarvittaviin toimenpiteisiin soveltaakseen tämän yleissopimuksen määräyksiä, jotka koskevat
  - kulttuuriperinnön merkitystä rauhallisen ja demokraattisen yhteiskunnan rakentamisessa ja kestävän kehityksen ja kulttuurisen monimuotoisuuden edistämisessä;
  - synergian lisäämistä kaikkien asiaan liittyvien julkisten, institutionaalisten ja yksityisten toimijoiden välillä.

2 artikla - Määritelmät

Tässä yleissopimuksessa

- a kulttuuriperintö tarkoittaa niitä menneisyydestä perittyjä voimavaroja niiden omistajasta riippumatta, jotka ihmisten mielestä kuvastavat heidän jatkuvasti muuttuvia arvojaan, uskomuksiaan, tietojaan ja perinteitään. Tähän kuuluvat kaikki ihmisten ja paikkojen vuorovaikutuksesta aikojen kuluessa rakentuneen ympäristön osat;
- b kulttuuriperintöyhteisö tarkoittaa niitä ihmisiä, jotka arvostavat tiettyjä kulttuuriperinnön piirteitä, joita he haluavat julkisen toiminnan puitteissa ylläpitää ja välittää tuleville sukupolville.

3 artikla - Euroopan yhteinen kulttuuriperintö

Osapuolet sopivat edistävänsä tietoisuutta Euroopan yhteisestä kulttuuriperinnöstä, joka koostuu

- a kaikista niistä eurooppalaisen kulttuuriperinnön muodoista, jotka muodostavat yhteisten muistojen, ymmärryksen, identiteetin, yhtenäisyyden ja luovuuden jaetun lähteen, ja
- b ihanteista, periaatteista ja arvoista, jotka pohjaavat kokemuksiin edistyksestä ja menneistä konflikteista ja jotka edistävät ihmisoikeuksien, demokratian ja oikeusvaltion kunnioittamiseen perustuvan rauhanomaisen ja vakaan yhteiskunnan kehittymistä.

4 artikla – Kulttuuriperintöön liittyvät oikeudet ja velvollisuudet

Osapuolet tunnustavat, että

- a jokaisella on, yksin tai yhdessä muiden kanssa, oikeus nauttia kulttuuriperinnöstä ja osallistua sen rikastuttamiseen;
- b jokaisella on, yksin tai yhdessä muiden kanssa, velvollisuus kunnioittaa niin omaa kuin muidenkin kulttuuriperintöä ja näin ollen Euroopan yhteistä kulttuuriperintöä;
- c oikeutta kulttuuriperintöön sääntelevät ainoastaan sellaiset rajoitukset, jotka ovat välttämättömiä yleisen edun ja muiden henkilöiden oikeuksien ja vapauksien suojelemiseksi demokraattisessa yhteiskunnassa.

5 artikla – Kulttuuriperintöä koskeva lainsäädäntö ja periaatteet

Osapuolet

- a tunnustavat yleisen edun, joka liittyy kulttuuriperinnön eri osa-alueisiin niiden yhteiskunnallisen merkityksen mukaisesti;
- b lisäävät kulttuuriperinnön arvoa sen tunnistamisen, tutkimuksen, tulkitsemisen, suojelun, säilyttämisen ja esittelyn myötä;
- c varmistavat, kunkin osapuolen järjestelmän mukaisesti, että lainsäädäntöön sisältyvät säännökset kulttuuriperintöoikeuden toteutumiseksi artiklan 4 määrittelemällä tavalla;
- d vaalivat sellaista taloudellista ja sosiaalista ilmapiiriä, joka tukee osallistumista kulttuuriperintöön liittyvään toimintaan;
- e edistävät kulttuuriperinnön suojelua keskeisenä tekijänä toisiaan tukevien kestäväen kehityksen, kulttuurisen monimuotoisuuden ja nykyaikaisen luovuuden tavoitteiden saavuttamisessa;
- f tunnustavat sen kulttuuriperinnön arvon, joka sijoittuu niiden lainkäyttövaltaan kuuluville alueille kulttuuriperinnön alkuperästä riippumatta;
- g laativat integroituja strategioita edistämään tämän yleissopimuksen määräysten täytäntöönpanoa.

6 artikla – Yleissopimuksen vaikutukset

Tämän sopimuksen määräyksiä ei saa tulkita siten, että niillä

- a rajoitetaan tai heikennetään niitä ihmisoikeuksia ja perusvapauksia, joita turvataan kansainvälisillä asiakirjoilla, joita ovat erityisesti ihmisoikeuksien yleismaailmallinen julistus sekä ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamiseksi tehty yleissopimus;

- b vaikutetaan kulttuuriperinnön ja -ympäristön kannalta suotuisampiin määräyksiin, jotka sisältyvät muihin kansallisiin tai kansainvälisiin oikeudellisiin asiakirjoihin;
- c luodaan täytäntöönpanokelpoisia oikeuksia.

II osa – Kulttuuriperinnön merkitys yhteiskunnalle ja inhimilliselle kehitykselle

7 artikla – Kulttuuriperintö ja vuoropuhelu

Osapuolet sopivat, viranomaisten ja muiden toimielinten avustuksella,

- a kannustavansa tarkastelemaan niitä periaatteita ja tapoja, jotka liittyvät kulttuuriperinnön esilletuomiseen ja kunnioittamaan tulkintojen monimuotoisuutta;
- b luovansa sovittelumenettelyjä sellaisten tilanteiden varalle, joissa eri yhteisöt liittyvät samaan kulttuuriperintöön erilaisia arvoja;
- c kehittävänsä kulttuuriperinnön tuntemusta voimavarana, joka edistää rauhallista rinnakkaiseloä lisäämällä luottamusta ja keskinäistä ymmärrystä tavoitteena konfliktien ratkaisu ja ennaltaehkäiseminen;
- d sisällyttävänsä nämä lähestymistavat kaikkiin elinikäisen oppimisen ja koulutuksen osa-alueisiin.

8 artikla – Ympäristö, kulttuuriperintö ja elämänlaatu

Osapuolet sopivat hyödyntävänsä kaikkea kulttuuriympäristöön sisältyvää kulttuuriperintöä

- a rikastuttaakseen taloudellista, poliittista, sosiaalista ja kulttuurista kehitystä ja maankäytön suunnittelua ottamalla käyttöön kulttuuriperinnön vaikuttavuusarviointeja ja vahingoittumisen vähenemiseen tähtäviä toimintasuunnitelmia silloin kun se on tarpeellista;
- b edistääkseen integroitua lähestymistapaa kulttuurista, biologiasta, geologista ja maankäytön monimuotoisuutta koskeviin periaatteisiin, jotta saavutettaisiin tasapaino näiden osa-alueiden välillä;
- c vahvistaakseen sosiaalista yhteenkuuluvuutta lisäämällä yhteisen vastuun tunnetta ihmisten asuinpaikkoja kohtaan;
- d edistääkseen ympäristöön tehtyjen nykyaikaisten muutosten laadun tavoitetta vaarantamatta ympäristön kulttuurisia arvoja.

9 artikla – Kulttuuriperinnön kestävä käyttö

Tukeakseen kulttuuriperinnön säilymistä osapuolet sopivat

- a edistävänsä kulttuuriperinnön koskemattomuuden kunnioittamista varmistamalla, että muutospäätöksissä huomioidaan kulttuuriset arvot;
- b määrittävänsä ja edistävänsä kulttuuriperinnön kestävä hoidon periaatteita ja kannustavansa kulttuuriperinnön säilyttämiseen;
- c varmistavansa, että kaikissa yleisissä teknisissä määräyksissä otetaan huomioon kulttuuriperinnön säilyttämisen asettamat erityisvaatimukset;
- d edistävänsä perinteisten materiaalien, tekniikoiden ja taitojen käyttöä sekä niiden nykyaikaisten käyttömuotojen selvittämistä;
- e edistävänsä työn laatua ottamalla käyttöön ammattitutkintoja ja yksilöiden, yritysten ja instituutioiden akkreditointijärjestelmiä.

10 artikla - Kulttuuriperintö ja taloudellinen toiminta

Jotta kulttuuriperinnön tarjoamat mahdollisuudet saataisiin kokonaisuudessaan käyttöön kestävä taloudellisen kehityksen osatekijänä, osapuolet sopivat

- a lisäävänsä tietoisuutta kulttuuriperinnöstä ja hyödyntävänsä sen tarjoamia taloudellisia mahdollisuuksia;
- b ottavansa huomioon kulttuuriperinnön erityisluonteen ja edut laatiessaan talouspoliittisia linjauksia;
- c varmistavansa, että nämä linjaukset kunnioittavat kulttuuriperinnön koskemattomuutta eivätkä vaaranna sen itseisarvoa.

III osa - Yhteinen vastuu kulttuuriperinnöstä ja julkinen osallistuminen

11 artikla - Kulttuuriperintöön liittyvien julkisten vastuiden järjestäminen

Osapuolet sopivat kulttuuriperinnön hoidon osalta

- a edistävänsä viranomaisten integroitua ja tietoon perustuvaa lähestymistapaa kaikilla aloilla ja kaikilla tasoilla;
- b kehittävänsä oikeudellisia, taloudellisia ja ammatillisia puitteita, jotka mahdollistavat viranomaisten, asiantuntijoiden, omistajien, sijoittajien, yritysten, kansalaisjärjestöjen ja kansalaisyhteiskunnan yhteistoiminnan;
- c kehittävänsä innovatiivisia tapoja, joilla viranomaiset voivat tehdä yhteistyötä muiden toimijoiden kanssa;
- d kunnioittavansa ja rohkaisevansa vapaaehtoisia aloitteita, jotka täydentävät viranomaisten toimintaa;

- e rohkaisevansa kulttuuriperinnön säilyttämisestä kiinnostuneita kansalaisjärjestöjä toimimaan yleisen edun nimissä.

12 artikla – Kulttuuriperinnön saavutettavuus ja demokraattinen osallistuminen

Osapuolet sopivat

- a rohkaisevansa jokaista osallistumaan
- kulttuuriperinnön tunnistamiseen, tutkimukseen, tulkintaan, suojeluun, säilyttämiseen ja esittelemiseen;
  - julkiseen pohdintaan ja keskusteluun niistä mahdollisuuksista ja haasteista, joita kulttuuriperintö tarjoaa;
- b ottavansa huomioon arvon, jonka kulttuuriperintöyhteisöt liittävät siihen kulttuuriperintöön, johon ne samaistuvat;
- c tunnustavansa vapaaehtoisjärjestöjen merkityksen sekä toimintaan osallistujina että kulttuuriperintöä koskevan politiikan onnistumisen arvioijina;
- d parantavansa kulttuuriperinnön saavutettavuutta, erityisesti nuorten ja vähäosaisten keskuudessa, lisätäkseen tietoisuutta kulttuuriperinnön arvosta, sen ylläpitämisen ja säilyttämisen tarpeesta ja hyödyistä, joka sen avulla voidaan saavuttaa.

13 artikla – Kulttuuriperintö, tieto ja osaaminen

Osapuolet sopivat

- a lisäävänsä mahdollisuuksia sisällyttää kulttuuriperintöuulottuvuus koulutuksen kaikille tasoille, ei välttämättä omana oppiaineenaan, mutta vähintään muiden oppiaineiden monipuolisena lähteenä;
- b vahvistavansa yhteyttä kulttuuriperintöopetuksen ja ammatillisen koulutuksen välillä;
- c tukevansa kulttuuriperinnön, kulttuuriperintöyhteisöjen, ympäristön ja niiden välisten suhteiden monitieteistä tutkimusta;
- d tukevansa täydennyskoulutusta ja tiedon ja taitojen vaihtoa niin koulutusjärjestelmän sisällä kuin sen ulkopuolellakin.

14 artikla – Kulttuuriperintö ja tietoyhteiskunta

Osapuolet sopivat kehittävänsä digitaalisen teknologian hyödyntämistä parantaakseen kulttuuriperinnön saatavuutta ja saavutettavuutta ja siitä koituvia etuja

- a tukemalla aloitteita, jotka edistävät sisältöjen laatua ja pyrkivät takaamaan kielten ja kulttuurien moninaisuuden tietoyhteiskunnassa;
- b tukemalla kansainvälisesti yhteensopivia standardeja, jotka koskevat kulttuuriperinnön tutkimusta, säilyttämistä, parantamista ja suojelua, torjuen samalla kulttuuriomaisuuden laitonta kauppaa ja liikkumista;
- c pyrkimällä poistamaan kulttuuriperintöön liittyvän tiedon saavutettavuuden esteitä, erityisesti silloin, kun kyse on koulutuksellisista tarkoituksista, unohtamatta kuitenkaan teollis- ja tekijänoikeuksien suojelua;
- d tunnustamalla, että kulttuuriperintöä koskevien digitaalisten sisältöjen luominen ei saisi vaarantaa olemassa olevan kulttuuriperinnön säilymistä.

IV osa – Seuranta ja yhteistyö

15 artikla – Osapuolten lupaukset

Osapuolet sopivat

- a kehittävänsä Euroopan neuvoston avulla tämän yleissopimuksen periaatteiden kanssa yhdenmukaisen valvontajärjestelmän, joka kattaa kulttuuriperintöön liittyvät lainsäädännöt, menettelytavat ja käytännöt;
- b ylläpitävänsä ja kehittävänsä yhteistä julkista tietojärjestelmää ja luovuttavansa siihen tietoja. Järjestelmä helpottaa sen arvioimista, miten osapuolet täyttävät tähän yleissopimukseen perustuvat sitoumukset.

16 artikla – Seurantamekanismi

- a Ministerikomitea nimeää Euroopan neuvoston perustamissopimuksen 17 artiklan mukaisesti tarkoituksenmukaisen komitean tai valitsee olemassa olevan komitean valvomaan tämän yleissopimuksen soveltamista. Komitea päättää omista menettelytapasäännöistään;
- b Nimetty komitea
  - vahvistaa tarvittaessa työjärjestyksensä;
  - hallinnoi 15 artiklassa tarkoitettua yhteistä tietojärjestelmää, säilyttäen yleiskuvan keinoista, joilla sopimuksen määrittelemät velvoitteet täytetään;
  - antaa neuvoa-antavan lausunnon yhden tai useamman osapuolen pyynnöstä mistä tahansa tämän yleissopimuksen tulkintaan liittyvästä kysymyksestä, ottaen huomioon kaikki Euroopan neuvoston oikeudelliset asiakirjat;
  - laatii yhden tai useamman osapuolen aloitteesta arvioinnin siitä, miten ne ovat panneet tämän yleissopimuksen tietyltä osalta täytäntöön;

- edistää tämän yleissopimuksen sektorien rajat ylittävää soveltamista tekemällä yhteistyötä muiden komiteoiden kanssa ja osallistumalla muihin Euroopan neuvoston aloitteisiin;
- raportoi toiminnastaan ministerikomitealle.

Komitean toimintaan voi osallistua asiantuntijoita ja tarkkailijoita.

17 artikla – Seuranta koskeva yhteistyö

Osapuolet sopivat tekevänsä yhteistyötä toistensa kanssa ja Euroopan neuvoston kautta tämän yleissopimuksen tavoitteiden ja periaatteiden täyttämiseksi ja erityisesti Euroopan yhteisen kulttuuriperinnön tunnustamiseksi

- a toteuttamalla yhteistyöstrategioita, joiden avulla vastataan seurantaprosessin myötä tunnistettuihin tarpeisiin;
- b edistämällä monenvälistä ja rajat ylittävää toimintaa ja kehittämällä alueellisen yhteistyön verkostoja näiden strategioiden täytäntöönpanoa varten;
- c kehittämällä, määrittelemällä ja jakamalla hyviä käytäntöjä;
- d tiedottamalla yleisölle tämän yleissopimuksen tavoitteista ja täytäntöönpanosta.

Mitkä tahansa osapuolet voivat yhteisestä sopimuksesta tehdä rahoitusjärjestelyjä kansainvälisen yhteistyön helpottamiseksi.

V osa – Loppumääräykset

18 artikla – Allekirjoittaminen ja voimaantulo

- a Tämä yleissopimus on avoinna allekirjoittamista varten Euroopan neuvoston jäsenvaltioille.
- b Tämän yleissopimuksen voimaantulo edellyttää sen ratifiointia tai hyväksyntää. Ratifiointi- tai hyväksymiskirjat talletetaan Euroopan neuvoston pääsihteerin huostaan.
- c Tämä yleissopimus tulee voimaan seuraavan kuukauden ensimmäisenä päivänä, kun on kulunut kolme kuukautta siitä päivästä, jona kymmenen Euroopan neuvoston jäsenvaltiota ovat ilmaisseet suostumuksensa tulla yleissopimuksen sitomaksi edellisen kappaleen määräysten mukaisesti.
- d Kunkin sellaisen allekirjoittajavaltion osalta, joka myöhemmin ilmaisee suostumuksensa tulla tämän yleissopimuksen sitomaksi, yleissopimus tulee voimaan seuraavan kuukauden ensimmäisenä päivänä, kun on kulunut kolme kuukautta siitä päivästä, jona ratifiointi- tai hyväksymiskirja on talletettu.

19 artikla - Liittyminen

- a Tämän yleissopimuksen voimaantulon jälkeen Euroopan neuvoston ministerikomitea voi kutsua minkä tahansa Euroopan neuvoston ulkopuolisen valtion ja Euroopan yhteisön liittymään sopimukseen Euroopan neuvoston perustamissopimuksen 20.d artiklan mukaisella enemmistöpäätöksellä ja niiden sopimusvaltioiden edustajien yksimielisellä päätöksellä, joilla on paikka ministerikomiteassa.
- b Minkä tahansa liittyvän valtion tai Euroopan yhteisön osalta, jos se liittyy tähän yleissopimukseen, yleissopimus tulee voimaan seuraavan kuukauden ensimmäisenä päivänä, kun on kulunut kolme kuukautta siitä päivästä, jona liittymiskirja on talletettu Euroopan neuvoston pääsihteerin huostaan.

20 artikla - Alueellinen soveltaminen

- a Mikä tahansa jäsenvaltio voi, allekirjoittaessaan tämän yleissopimuksen tai tallettaessaan ratifiointi-, hyväksymis-, tai liittymiskirjansa, määritellä alueen tai alueet, joita tämä yleissopimus koskee.
- b Mikä tahansa jäsenvaltio voi myöhempänä ajankohtana Euroopan neuvoston pääsihteerille osoitetulla ilmoituksella laajentaa tämän sopimuksen soveltamisen koskemaan mitä tahansa muuta selityksessä mainittua aluetta. Tämän alueen osalta yleissopimus tulee voimaan seuraavan kuukauden ensimmäisenä päivänä, kun on kulunut kolme kuukautta siitä päivästä, jona pääsihteeri on vastaanottanut ilmoituksen.
- c Mikä tahansa ilmoitus, joka on tehty kahden edellisen kappaleen määräysten mukaisesti, voidaan minkä tahansa ilmoituksessa mainitun alueen osalta perua pääsihteerille osoitetulla selityksellä. Peruminen tulee voimaan seuraavan kuukauden ensimmäisenä päivänä, kun on kulunut kuusi kuukautta siitä päivästä, jona pääsihteeri on vastaanottanut selityksen.

21 artikla - Irtisanominen

- a Osapuoli voi milloin tahansa irtisanoa tämän yleissopimuksen Euroopan neuvoston pääsihteerille osoitetulla ilmoituksella.
- b Irtisanominen tulee voimaan seuraavan kuukauden ensimmäisenä päivänä, kun on kulunut kuusi kuukautta siitä päivästä, jona pääsihteeri on vastaanottanut ilmoituksen.

22 artikla - Muutokset

- a Osapuoli tai 16 artiklassa mainittu komitea voivat esittää muutoksia tähän yleissopimukseen.
- b Jokainen muutosesitys ilmoitetaan Euroopan neuvoston pääsihteerille, joka antaa sen tiedoksi Euroopan neuvoston jäsenvaltioille, muille osapuolille ja kaikille 19 artiklan

määräysten mukaisesti liittymään kutsutuille Euroopan neuvoston ulkopuolisille valtioille sekä Euroopan yhteisölle.

- c Komitea tutkii esitetyt muutokset ja saattaa tekstin, joka on hyväksytty osapuolten edustajien kolmen neljäsosan äänten enemmistöllä, ministerikomitean hyväksyttäväksi. Kun ministerikomitea on hyväksynyt tekstin Euroopan neuvoston perustamissopimuksen 20.d artiklan edellyttämällä enemmistöllä ja niiden sopimusvaltioiden yksimielisellä päätöksellä, joilla on paikka ministerikomiteassa, teksti toimitetaan osapuolten hyväksyttäväksi.
- d Muutos tulee voimaan niiden osapuolten osalta, jotka ovat sen hyväksyneet, seuraavan kuukauden ensimmäisenä päivänä, kun on kulunut kolme kuukautta siitä päivästä, jona kymmenen Euroopan neuvoston jäsenvaltiota on ilmoittanut pääsihteerille muutoksen hyväksymisestä. Niiden osapuolten osalta, jotka hyväksyvät muutoksen myöhemmin, muutos tulee voimaan seuraavan kuukauden ensimmäisenä päivänä, kun on kulunut kolme kuukautta siitä päivästä, jona kyseinen osapuoli on ilmoittanut pääsihteerille muutoksen hyväksymisestä.

23 artikla - Ilmoitukset

Euroopan neuvoston pääsihteerin ilmoittaa Euroopan neuvoston jäsenvaltioille ja valtiolle, jotka ovat liittyneet tai jotka on kutsuttu liittymään tähän yleissopimukseen, sekä Euroopan yhteisölle, jos se on liittynyt tai on kutsuttu liittymään tähän yleissopimukseen

- a allekirjoituksista;
- b ratifiointi-, hyväksymis- tai liittymiskirjojen tallettamisista;
- c tämän yleissopimuksen 18, 19 ja 20 artiklan määräysten mukaisista voimaantulopäivistä;
- d tähän yleissopimukseen 22 artiklan määräysten mukaisesti esitetyistä muutoksista ja niiden voimaantulosta;
- e muusta toimenpiteestä, selityksestä, ilmoituksesta tai tiedonannosta, joka liittyy tähän yleissopimukseen.

Tämän vakuudeksi asianmukaisesti valtuutetut henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän yleissopimuksen.

Tehty Farossa 27 päivänä lokakuuta 2005 yhtenä kappaleena englannin ja ranskan kielellä, joista molemmilla kielillä kirjoitetut tekstit ovat yhtä todistusvoimaiset. Sopimus talletetaan Euroopan neuvoston arkistoon. Euroopan neuvoston pääsihteerin toimittaa oikeaksi todistetut jäljennökset Euroopan neuvoston jäsenvaltioille sekä sopimukseen liittymään kutsutuille valtioille ja Euroopan yhteisölle.